

ब्रॉन्को चार्ली आणि पोनी एक्सप्रेस

मार्लेन टार्ग ब्रिल, चित्र: क्रेग ऑर्बॅक

मराठी: अश्विनी बर्वे

ब्रॉन्को चार्ली आणि पोनी एक्सप्रेस

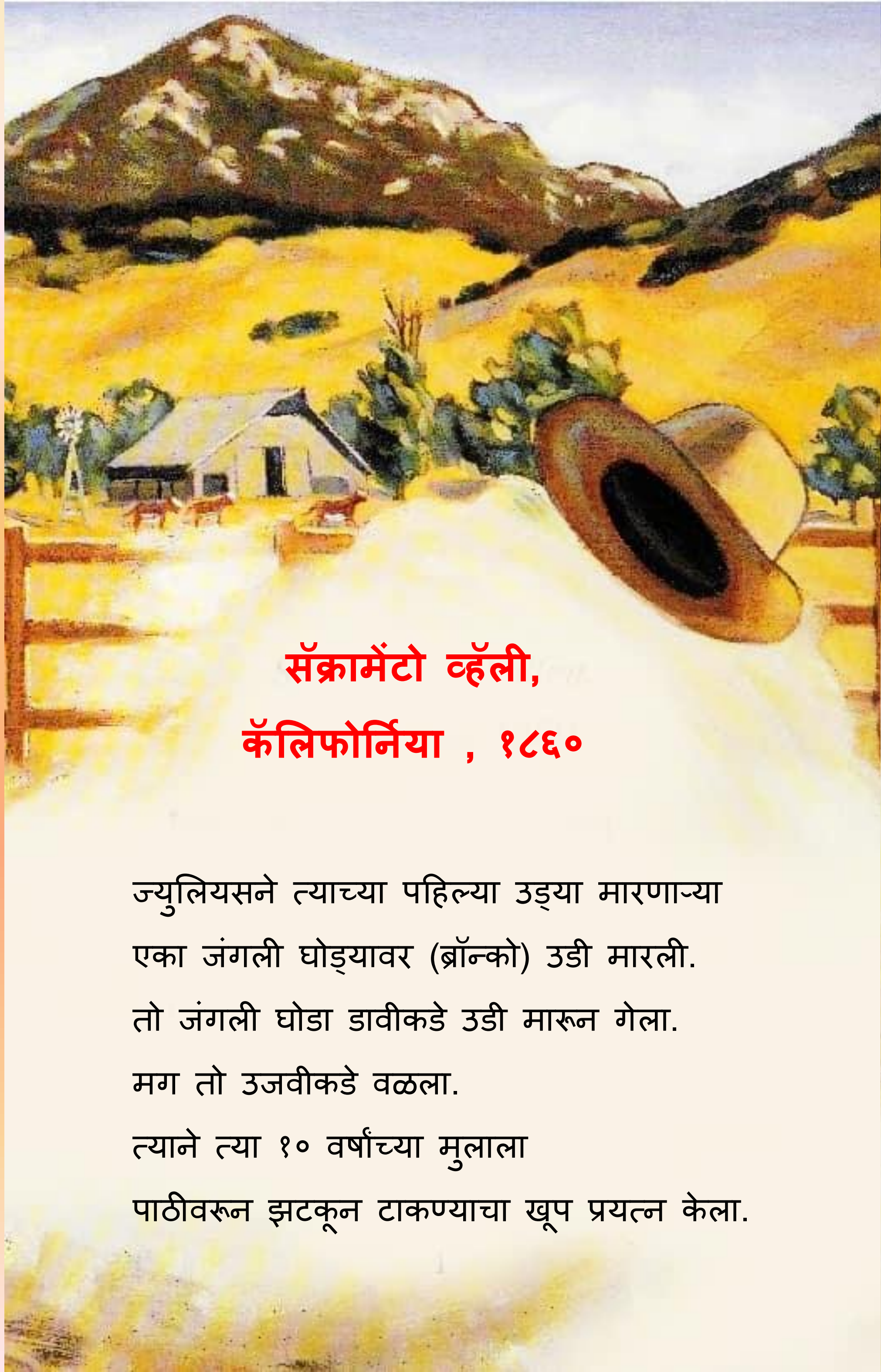
मार्लेन टार्ग ब्रिल, चित्र: क्रेग ऑर्बॅक

मराठी: अश्विनी बर्वे

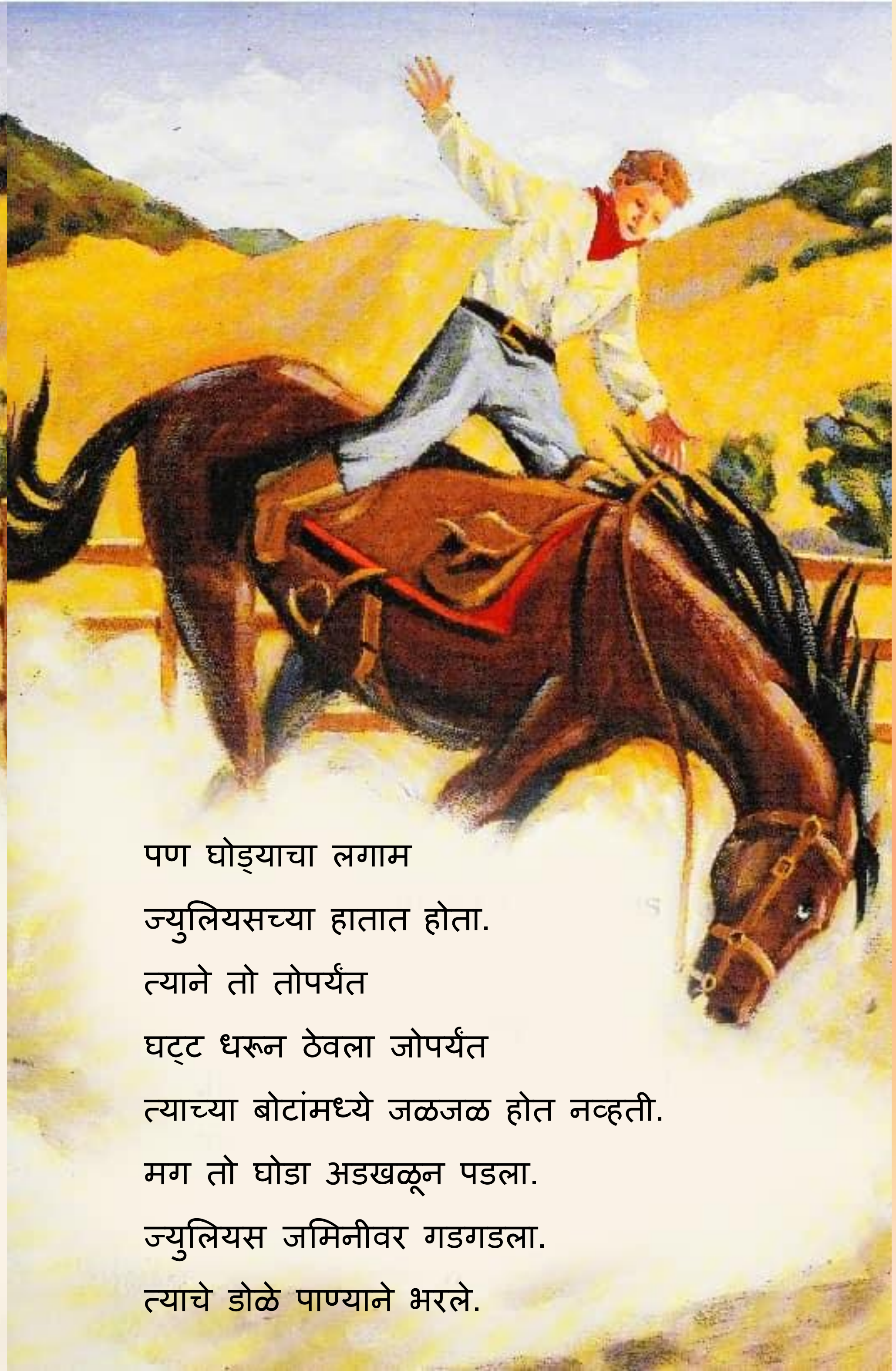
चार्लीप्रमाणे साहसाची आवड असणाऱ्या मुला-मुलींनो—तुमच्या स्वप्नांचा पाठपुरावा करा.
— एमटीबी

माझे वडील, गॅरी , ज्यांनी चार्लीप्रमाणेच कॅलिफोर्नियापर्यंतचा स्वतःचा प्रवास केला
— सीएसओ

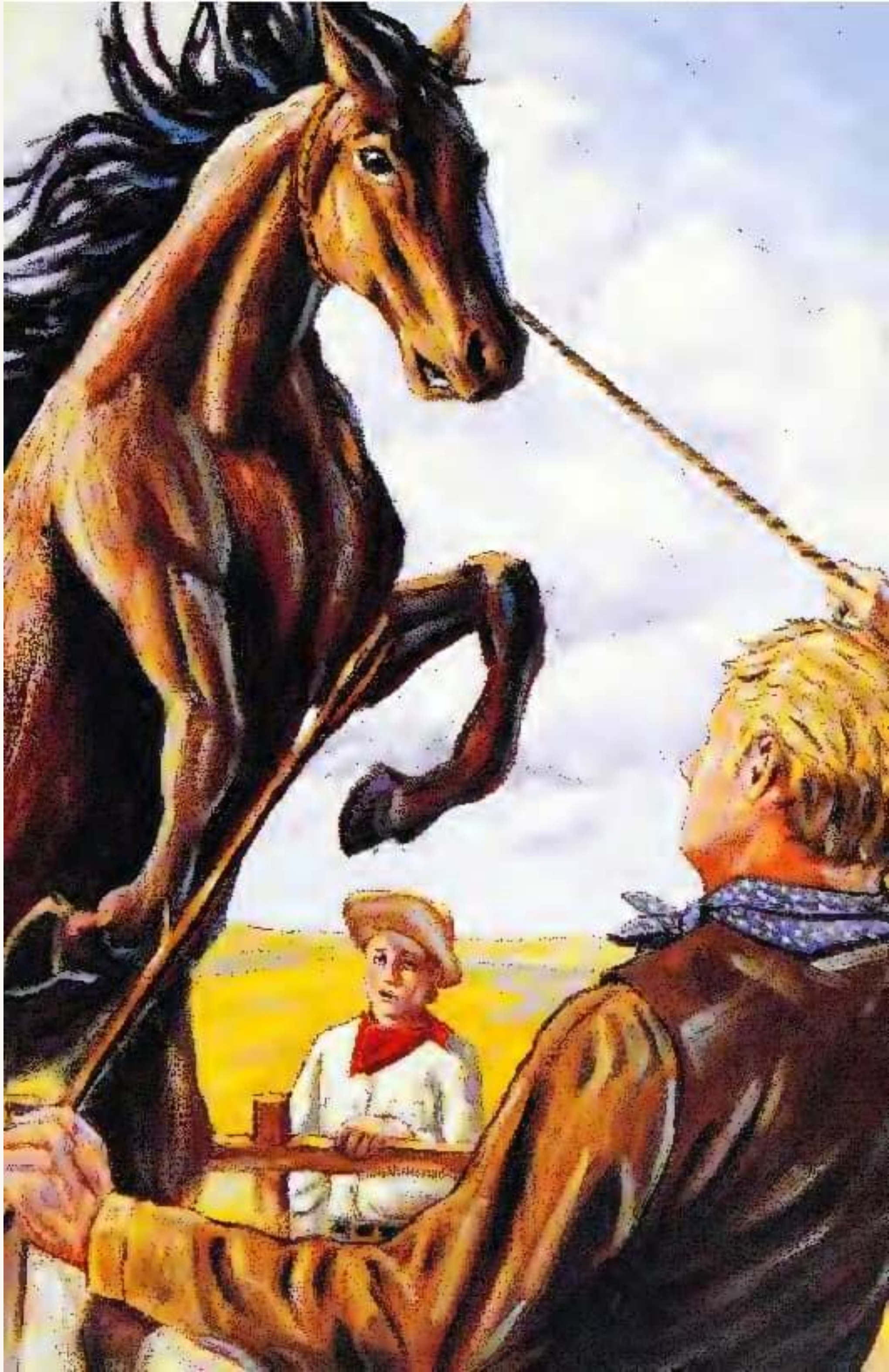
सॅक्रामेंटो व्हॅली,
कॅलिफोर्निया , १८६०

ज्युलियसने त्याच्या पहिल्या उड्या मारणाऱ्या
एका जंगली घोड्यावर (ब्रॉन्को) उडी मारली.
तो जंगली घोडा डावीकडे उडी मारून गेला.
मग तो उजवीकडे वळला.
त्याने त्या १० वर्षांच्या मुलाला
पाठीवरून झटकून टाकण्याचा खूप प्रयत्न केला.

पण घोड्याचा लगाम
ज्युलियसच्या हातात होता.
त्याने तो तोपर्यंत
घट्ट धरून ठेवला जोपर्यंत
त्याच्या बोटांमध्ये जळजळ होत नव्हती.
मग तो घोडा अडखळून पडला.
ज्युलियस जमिनीवर गडगडला.
त्याचे डोळे पाण्याने भरले.

ज्युलियस मिलरला घोडे खूप आवडत असत.
सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे, त्याला हे सिद्ध करायचे होते
की तो काउबॉय होऊ शकतो.
जेव्हा तो नऊ वर्षांचा होता,
म्हणून त्याच्या वडिलांनी
त्याला खलाशी होण्यासाठी पाठवण्यात आले.
पण ज्युलियसला समुद्राचा तिरस्कार होता.
तो कॅलिफोर्नियामध्ये जहाजावरून उडी मारून निसटला.
तिथे त्याची जुआन नावाच्या एका गवळीशी भेट झाली .
जो गुरांच्या रानात काम करत असे.
जुआन ज्युलियसला आपल्यासोबत शेतावर घेऊन गेला
जुआन हा तिथला सर्वात कुशल घोडेस्वार होता.
त्याने ज्युलियसला घोडेस्वारी शिकवली.
गाईंना दोरीने पकडणे
आणि अस्वलांची शिकार कशी करायची हे शिकवले.
तो ज्युलियसला हे शिकवत होता.
जंगली घोड्याला कसे वश करावे.
जर ज्युलियस या घोड्याला वश करू शकला तर,
मग तो घोडा त्याचा होईल.

काउबॉयचे हसणे ऐकून

ज्युलियसने आपले अश्रू आवरले.

त्यांना वाटले की ज्युलियस इतका लहान आहे की

तो एवढ्या मोठ्या आणि जंगली घोड्याला नियंत्रित करू शकणार नाही.

पण ज्युलियसने त्यांना चुकीचे ठरवले.

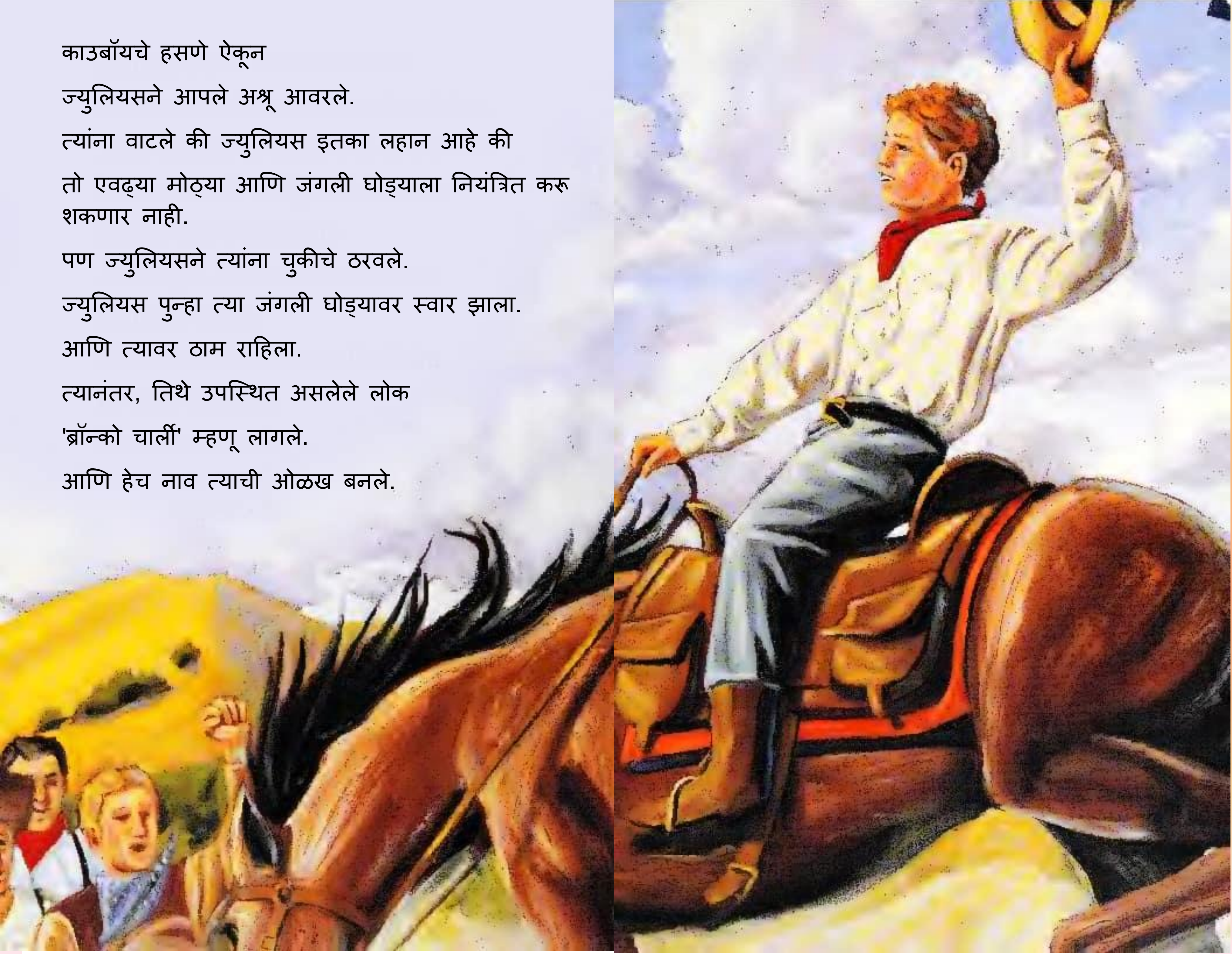
ज्युलियस पुन्हा त्या जंगली घोड्यावर स्वार झाला.

आणि त्यावर ठाम राहिला.

त्यानंतर, तिथे उपस्थित असलेले लोक

'ब्रॉन्को चार्ली' म्हणू लागले.

आणि हेच नाव त्याची ओळख बनले.

ब्रॉन्को चार्लीने त्या पहिल्या घोड्याला वश केले.

आणि मग इतर अनेक घोडेसुद्धा.

एक वर्षानंतर, तो पुन्हा होता

काहीतरी नवीन साहस शोधायला सुरुवात केली.

एका रात्री, फाटलेल्या कपड्यांतील एक म्हातारा काउ बॉय त्यांच्या छावणीत आला.

त्यांने 'पोनी एक्सप्रेस' बद्दलच्या त्यांच्या

साहसी कथा आम्हाला सांगितल्या.

चार्ली पूर्णपणे मंत्रमुग्ध झाला होता.

पोनी एक्सप्रेसच्या घोडेस्वारांनी

लोकांपर्यंत बातम्या आणि माहिती पोहोचवण्यासाठी

पद्धतच बदलली होती.

१८६१ मध्ये, मिसूरी आणि कॅलिफोर्निया दरम्यान

तेव्हा रेल्वे नव्हती आणि चांगले रस्तेही नव्हते.

तर, कॅलिफोर्नियामधील दुर्गम शहरे

बाकीचे देशापासून पूर्णपणे तुटलेले होते.

'पोनी एक्सप्रेस’ च्या वाळवंटातील घोडेस्वार,
खडकाळ पर्वत आणि भारतीय भूभाग
त्यातून जात असे.
ते रात्रभर प्रवास करत राहिले.
आणि दर १५ मैलांवर बांधले
त्यांनी स्टेशनवर आपले घोडे बदलले.
त्याने वेळेवर पोहोचण्याचा निश्चय केला होता.

‘पोनी एक्सप्रेस'च्या घोडेस्वारांनी २,००० मैलांचा प्रवास केला.
अवघ्या १० दिवसांत टपाल पोहोचवण्यात आले.
घोडागाड्यांपेक्षा २० दिवसांनी जलद होते.
बोटींपेक्षा १०० दिवस जलद!
एका म्हाताऱ्या काऊबॉयने सांगितले की
'पोनी एक्सप्रेस' सेवेत होती.
चार्लीपेक्षा वयाने थोडे मोठे असलेले
घोडेस्वार कामावर ठेवण्यात आले.
चार्लीला स्वप्न पडले की तो सुद्धा
'पोनी एक्सप्रेस'चा भाग झाला.
त्याला पुढची संधी मिळताच,
तो ताबडतोब फार्ममधून निघून गेला.
त्याला आपल्या डोळ्यांनी
'पोनी एक्सप्रेस' बघायची इच्छा होती.

सॅक्रामेंटो, कॅलिफोर्निया

१८६१

चार्ली सॅक्रामेंटो येथील गजबजलेल्या
खाणीच्या शहरात आला.
ते पश्चिमेकडील सर्वात मोठी पोनी एक्सप्रेसच्या
स्थानकांपैकी एक होते.
चार्ली धुळीने भरलेल्या रस्त्याने स्टेशनकडे चालत गेला.
तो जसजसा जवळ गेला,
तसतसे त्याला त्याचे मागे दिसले.
टापांच्या टापांचा आवाज ऐकू आला.

त्याचे हृदय वेगाने धडधडत होते.

तो पोनी एक्सप्रेसचा भाग होता का?

तो सवारी करू शकेल का ?

चार्ली वळला.

त्याने फक्त एक घोडा पाहिला ज्यावर

एक टपालाची पिशवी आणि एक रिकामी सॅडल
बॅग चढवण्यात आली.

स्वार नसलेला घोडा पाहण्यासाठी लोक जमले होते.

ते रस्त्यावर उतरले.

हा नक्कीच पोनी एक्सप्रेसचा घोडा होता.

पण कोणालाच माहीत नव्हते

त्या स्वाराला काय झाले?

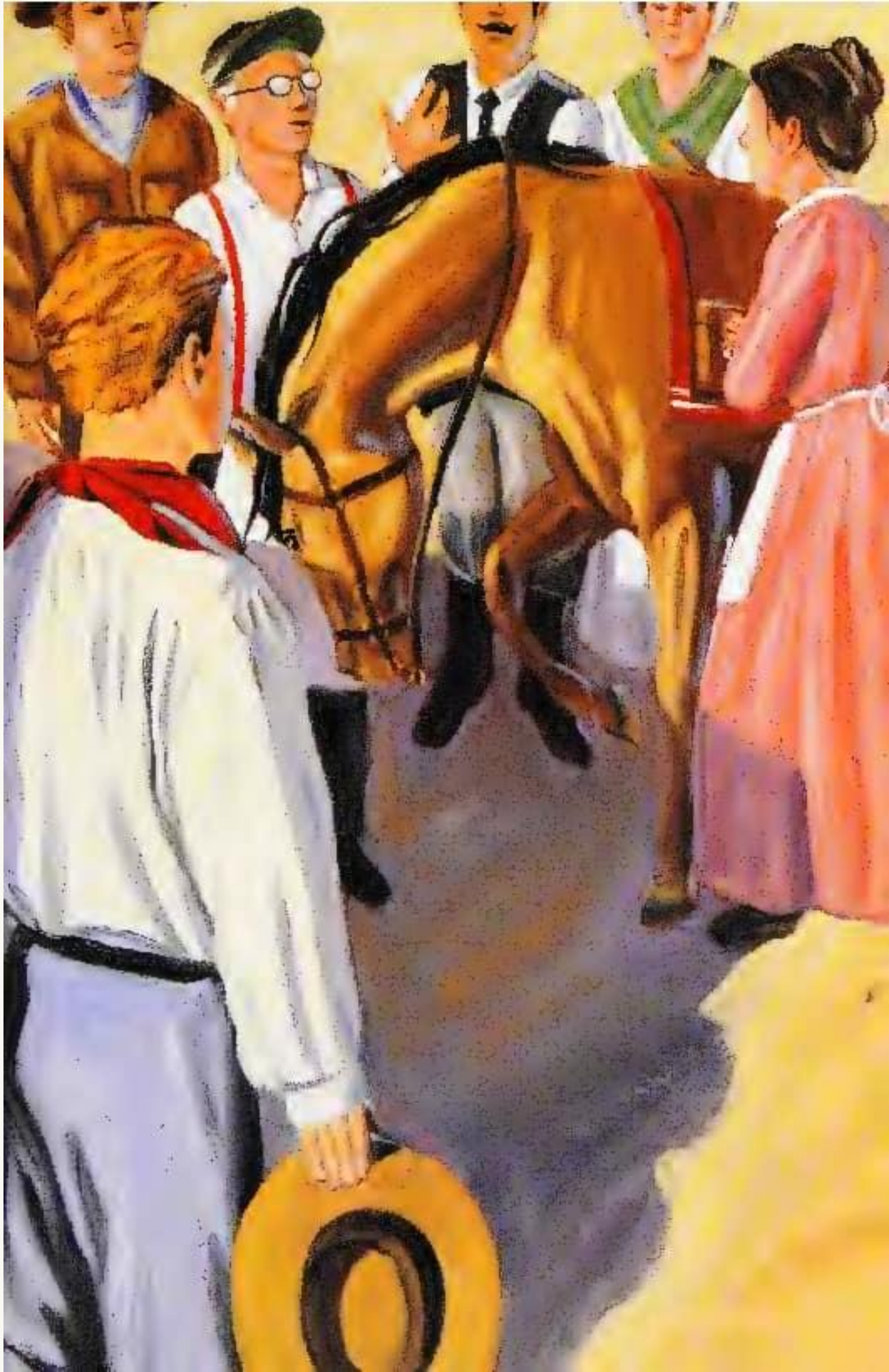
तुम्ही आता काय करणार आहात ?

एका महिलेने स्टेशनमास्तरला विचारले.

या वेळी टपाल उशिरा येईल.

त्याने उत्तर दिले.

आपल्याला पुढच्या स्वाराची वाट पाहावी लागेल.

सर्वजण शांत झाले.

चार्लीने त्यांच्या चिंताग्रस्त चेहऱ्यांकडे पाहिले.

त्याला बेपत्ता झालेल्या

स्वाराबद्दल भीती वाटत होती.

पण त्याला पूर्वेकडील बातम्यांची भूकही दिसली.

शेजारच्या गावातल्या लोकांनाही त्याची भूक होती.

त्या वसंत ऋतूत, उत्तर आणि दक्षिण राज्यांमध्ये

युद्ध सुरू झाले होते.

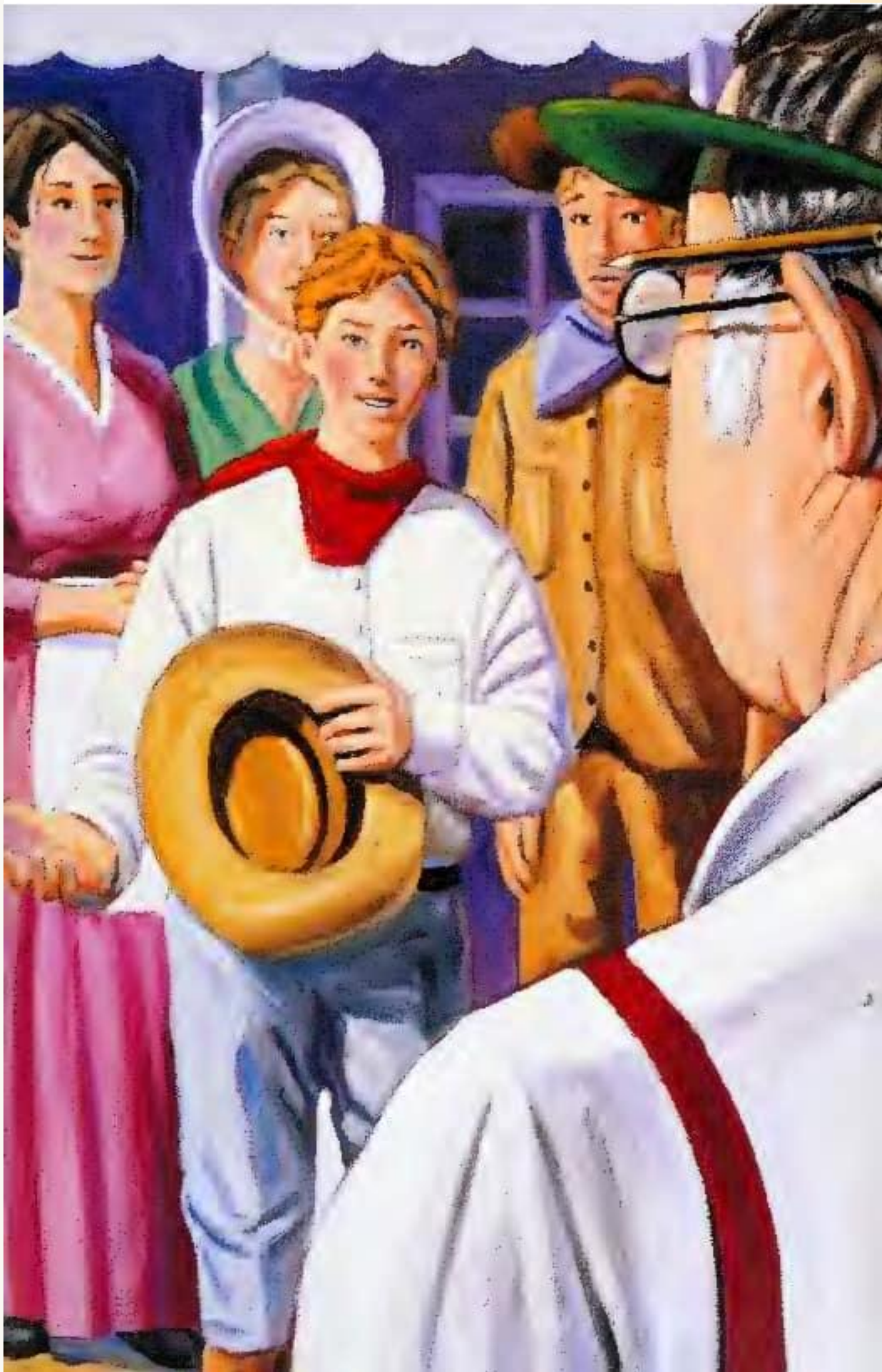
बहुतेक कॅलिफोर्नियावासीयांना कुटुंबे आहेत.

त्या राज्यांमध्ये होते.

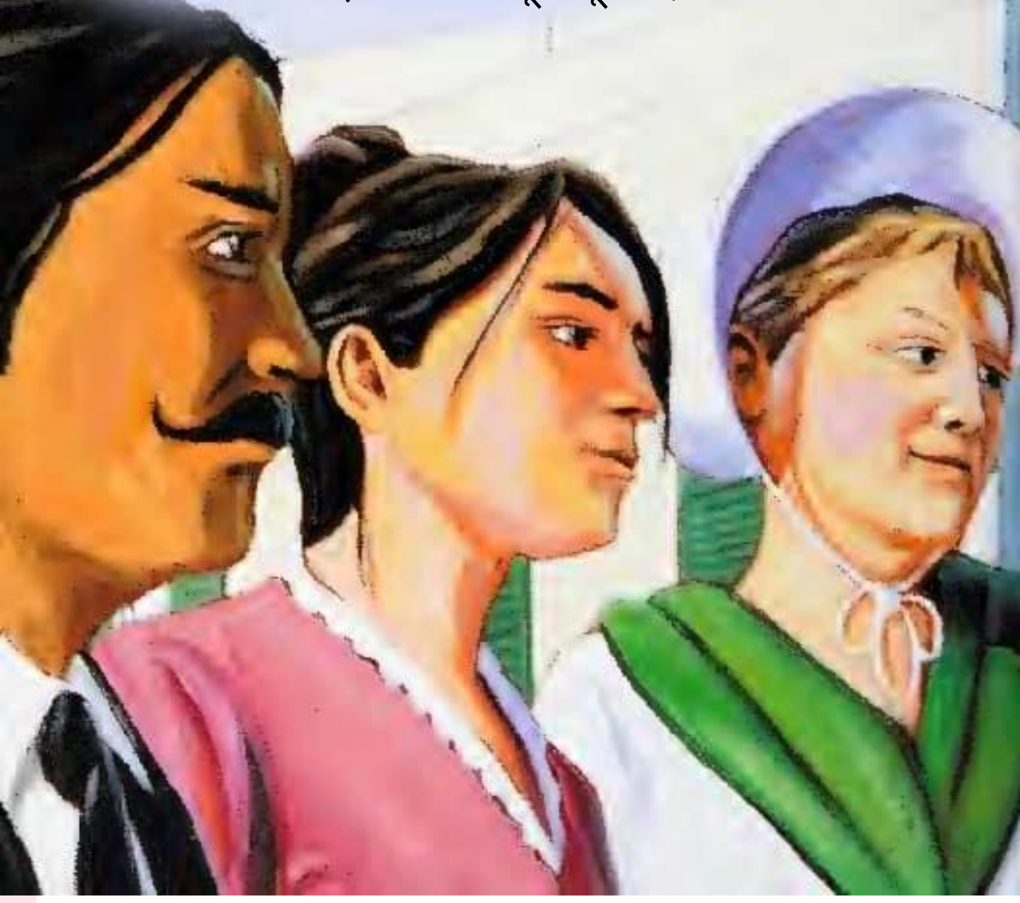
चार्ली गर्दीच्या पुढे गेला.

"मी सवारी करू शकतो," तो म्हणाला.

सर्वांच्या नजरा त्याच्याकडे वळल्या.

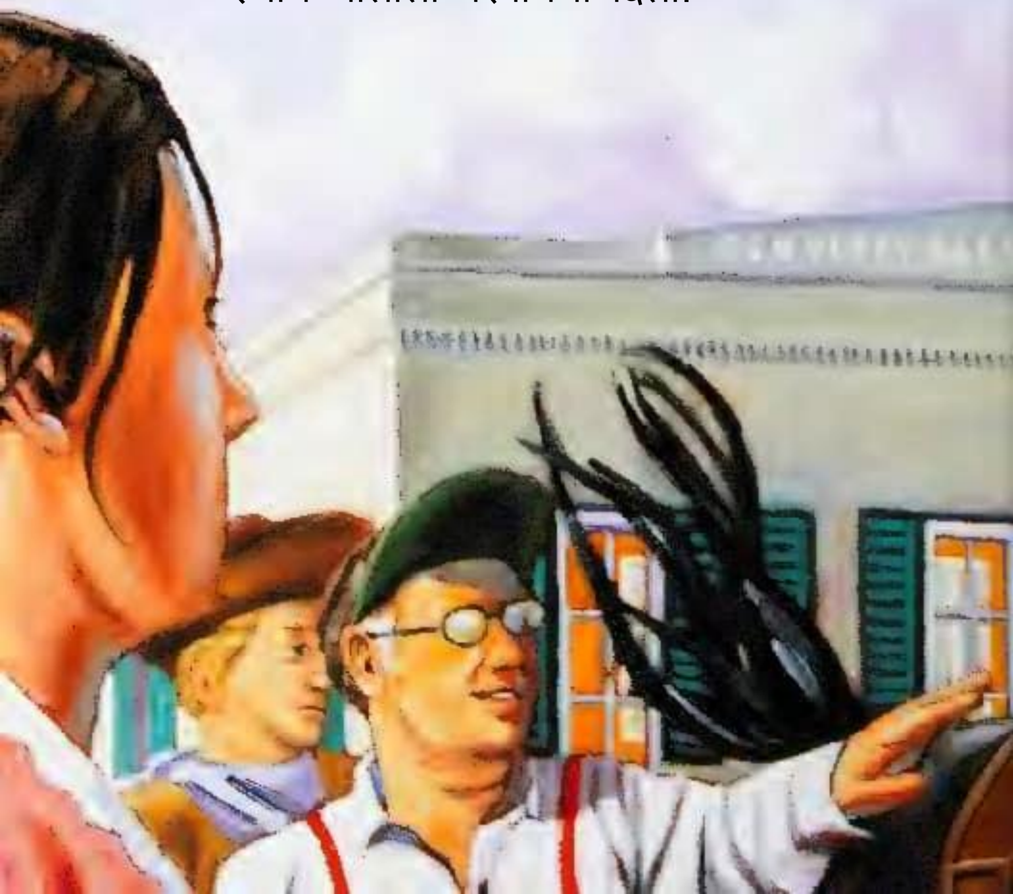
काही माणसांना चार्ली
फारच लहान वाटत होता.
पोनी एक्सप्रेस रायडर्स जलद,
हट्टी घोड्यांना हाताळण्यासाठी
वापरले जाते.
त्यांना लांडग्यांशी लढावे लागत असे,
आणि रॅटलस्नेक
सामना करावा लागत असे आणि त्यांना
इंडियनयांपासून दूर राहावे लागते.

गोरे लोक अनेक वर्षांपासून अस्तित्वात आहेत.
ते रेड इंडियन लोकांच्या जमिनीवर
अतिक्रमण करत होते.
काही रेड इंडीयन लोकांनी
प्रवाशांवर हल्ला करून प्रत्युत्तर दिले.
जर तुम्ही मला घोडेस्वारीची संधी दिलीत,
तर मी तुम्हाला सवारी देईन.
"मी काय करू शकतो ते तुम्हाला दाखवतो,"
चार्ली म्हणाला.

कोणी उत्तर देण्यापूर्वी,
चार्लीने आपला घोडा एका
अनोळखी व्यक्तीला दिला.
मग तो वाट पाहत असलेल्या
पोनी एक्सप्रेसकडे गेला.
घोड्याच्या खोगीरावर बसलो.
स्टेशनमास्तरने आजूबाजूला पाहिले.
त्याच्याकडे दुसरा कोणता पर्याय होता?
त्याने चार्लीला परवानगी दिली.

स्टेशनमास्तर म्हणाले पुढचे स्टेशन
प्लासरविलमध्ये आहे ते सुमारे ५० मैल दूर.
चार्ली स्टेशनजवळ पोहोचल्यावर हॉर्न वाजवणार होता.
या आवाजामुळे तिथल्या लोकांना कळेल.
तुम्ही दुसऱ्या स्वारासाठी नवीन घोडा तयार ठेवावा.
मग स्टेशनमास्तर चार्लीला म्हणाले
त्याने हस्तांदोलन केले आणि
घोड्याच्या पाठीवर थाप मारली.

चार्ली गेला!

तो एका कच्च्या रस्त्यावरून चालत गेला

तो पर्वतांपर्यंत पोहोचेपर्यंत.

ते शहर लवकरच नाहीसे झाले.

चार्लीच्या चेहऱ्यावर एक मोठे हास्य पसरले.

या एका दिवसासाठी ,

तो एक खरा 'पोनी एक्सप्रेस' स्वार होता.

चार्लीला खूप आनंद होत होता

त्याला वाटले की आनंदाने त्याच्या शर्टाची बटणे तुटतील.

पण त्याला माहीत होतं की हा प्रवास सोपा असणार नाही.

त्याला प्लासरविलला जाण्याचा मार्ग शोधण्यासाठी

रस्त्यावर कोणत्याही खुणा नव्हत्या.

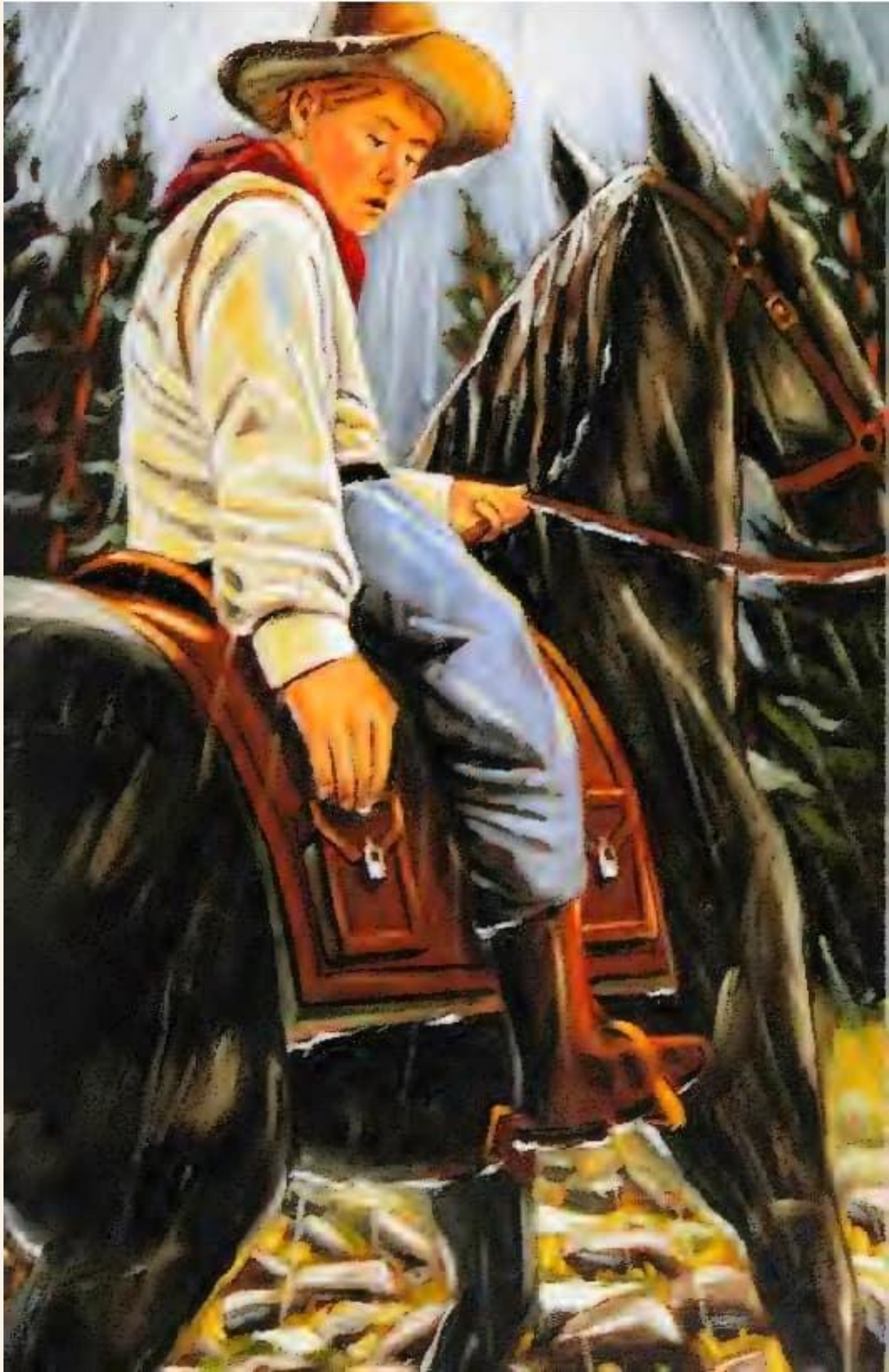
तो त्याच्या मालकीच्या घोड्यावर होता

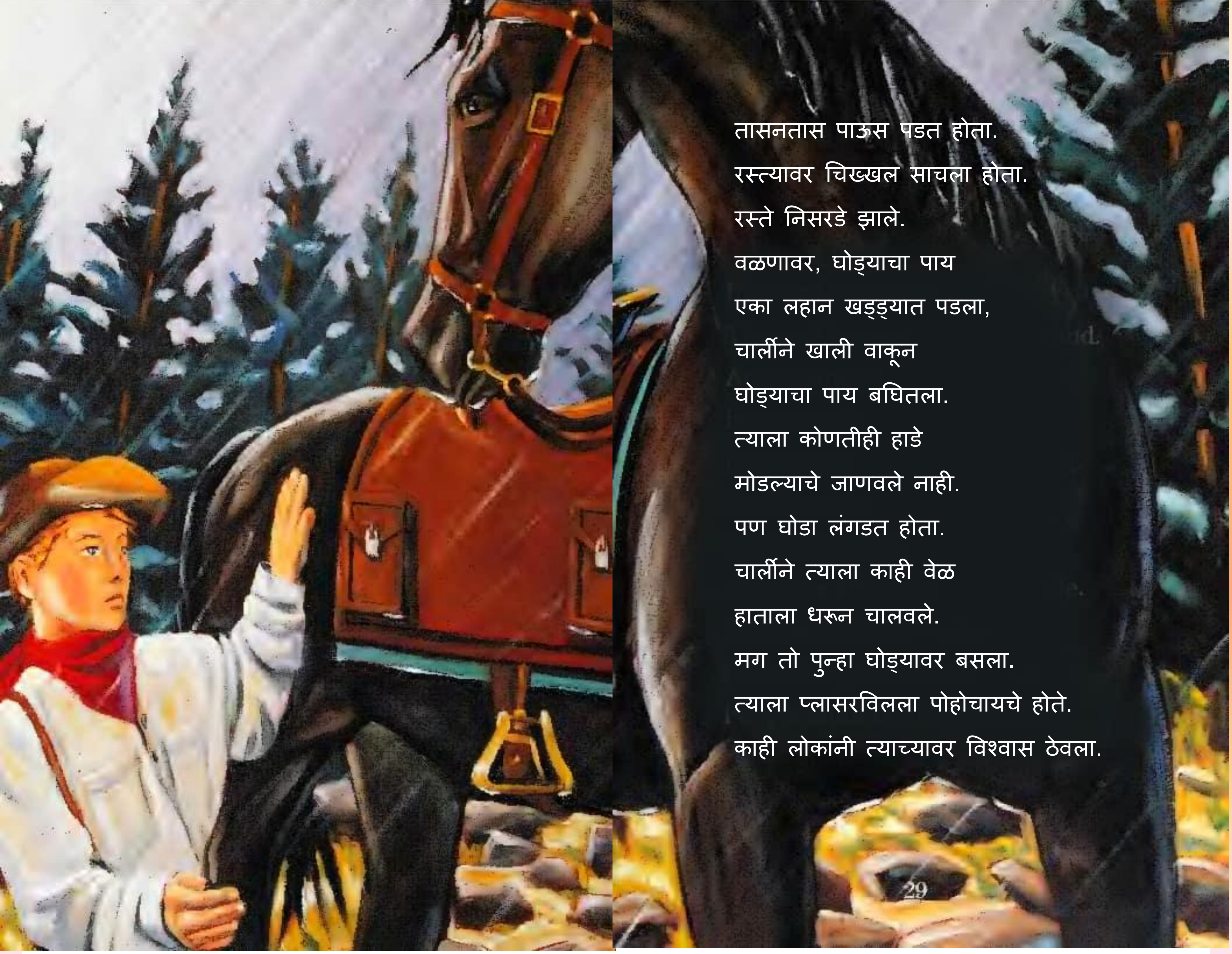
यापूर्वी कधीही सवारी केली नाही.

आणि त्याला उंच पर्वतीय खिंडीतून मार्ग काढत

जावे लागणार होते.

खडकाळ उतारावर चढतांना
घोडा आधीच घसरला होता.
चार्लीने घोड्याला नियंत्रणात
आणण्यासाठी त्याच्या पाठीवर थाप मारली.
जेव्हा ते वळणावर आले, तेव्हा
वाऱ्याचा जोर वाढला.
चार्लीच्या चेहऱ्यावर पावसाचे थेंब पडू लागले.
थोड्याच वेळात मुसळधार पाऊस सुरू झाला.
त्याचे कपडे पूर्णपणे भिजले होते.
चार्लीने मऊ चामडे असलेली
टपालाची पिशवी नीट सांभाळली.
त्या पिशवीचे
खिसे तेल लावलेल्या
रेशमी कापडाने बंद केलेले होते.
त्याला माहित होते की
आतले पत्रे कोरडे राहतील.

तासनतास पाऊस पडत होता.
रस्त्यावर चिख्खल साचला होता.
रस्ते निसरडे झाले.
वळणावर, घोड्याचा पाय
एका लहान खड्ड्यात पडला,
चार्लीने खाली वाकून
घोड्याचा पाय बघितला.
त्याला कोणतीही हाडे
मोडल्याचे जाणवले नाही.
पण घोडा लंगडत होता.
चार्लीने त्याला काही वेळ
हाताला धरून चालवले.
मग तो पुन्हा घोड्यावर बसला.
त्याला प्लासरविलला पोहोचायचे होते.
काही लोकांनी त्याच्यावर विश्वास ठेवला.

जेव्हा ते आणखी एक वळण ओलांडून गेले,

पाऊस थांबवा.

सूर्यास्तानंतर सूर्य दिसला.

क्षणभरासाठी, एका पिवळया चमकीने

पर्वताचा उतार उजळवला.

मग सर्वत्र अंधार पसरला.

चार्ली थरथरला.

त्याने आपला ओला शर्ट काढला.

आणि तो घट्ट गुंडाळला.

तो यापूर्वी कधीही रात्रीच्या वेळी गेला नव्हता.

तो डोंगरांमध्ये एकटा गेला नव्हता.

मेंढपाळ नेहमी त्याच्यासोबत गाणी गात असत.

त्याच्यासोबत

आता अंधारात त्याला प्रत्येक प्राण्याचा

आवाज ऐकू येत होता.

आणि प्रत्येक मोडणाऱ्या फांदीचा

कडकड आवाज मोठा वाटत होता.

चार्लीला त्या घोडेस्वाराची आठवण झाली.

ज्याची जागा त्याने घेतली होती.

त्याला काय झाले असेल ? तो इंडियन होता का ?

लांडग्यांनी की आणखी कोणतीतरी दुष्ट शक्ती ?

जसे ढग विरले,

चंद्र उगवला.

सुरुवातीला चार्लीला चांदणे आवडायचे.

मग चंद्राच्या सावल्या

त्याला गोंधळात टाकू लागल्या.

त्याला प्राणी आणि पक्षी राक्षसांसारखे दिसू लागले.

ते धरून ठेवण्यासाठी झाडाच्या फांद्या

पसरलेल्या हातांसारखं वाटलं.

अचानक, घोडा भीतीने उडी मारून

उभा राहिला आणि तो

पटकन मागे वळला,

चार्लीने त्या घाबरलेल्या प्राण्याला वाचवले.

शांत होण्याचा प्रयत्न केला.

पण त्याच्या डोळ्याच्या कोपऱ्यातून,

त्याने झाडांमध्ये कोणालातरी लपलेले पाहिले.

त्या माणसाने एक मोठी काठी उचलली.

तो इंडियन होता का?

चार्लीने श्वास रोखून धरला.

त्याने हळूच आपला पट्टा सोडला.

त्याने चाकू बाहेर काढला;

तो तो फेकणार होता.

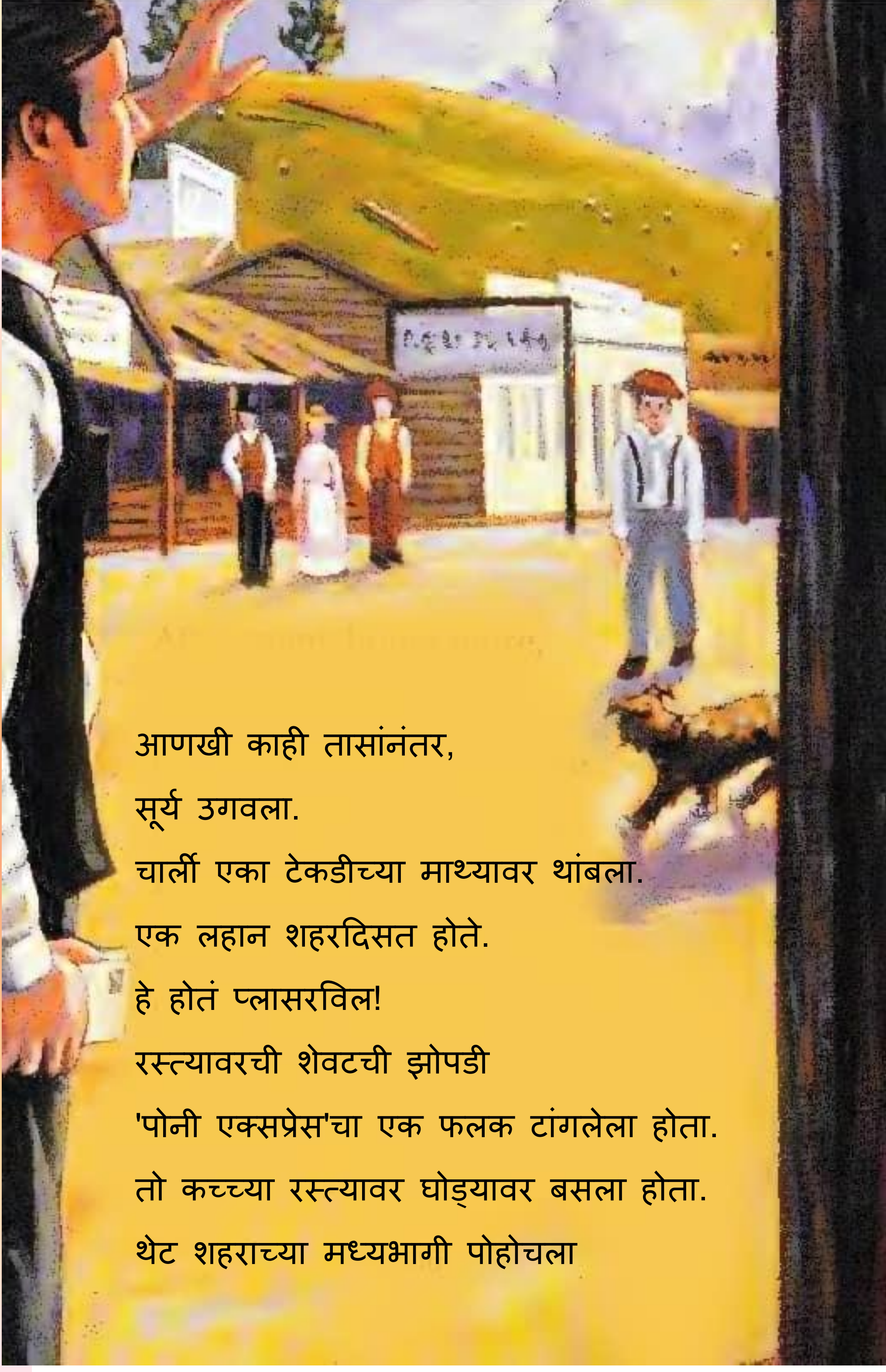
तेवढ्यात वाऱ्याचा एक जोरदार झोत आला.

तो माणूस दचकला. चार्ली खळखळून हसला.

तो माणूस खरोखरच निव्वळ फांद्या

आणि पानांनी भरलेला होता.

सध्या तरी चार्ली सुरक्षित होता.

आणखी काही तासांनंतर,

सूर्य उगवला.

चार्ली एका टेकडीच्या माथ्यावर थांबला.

एक लहान शहरदिसत होते.

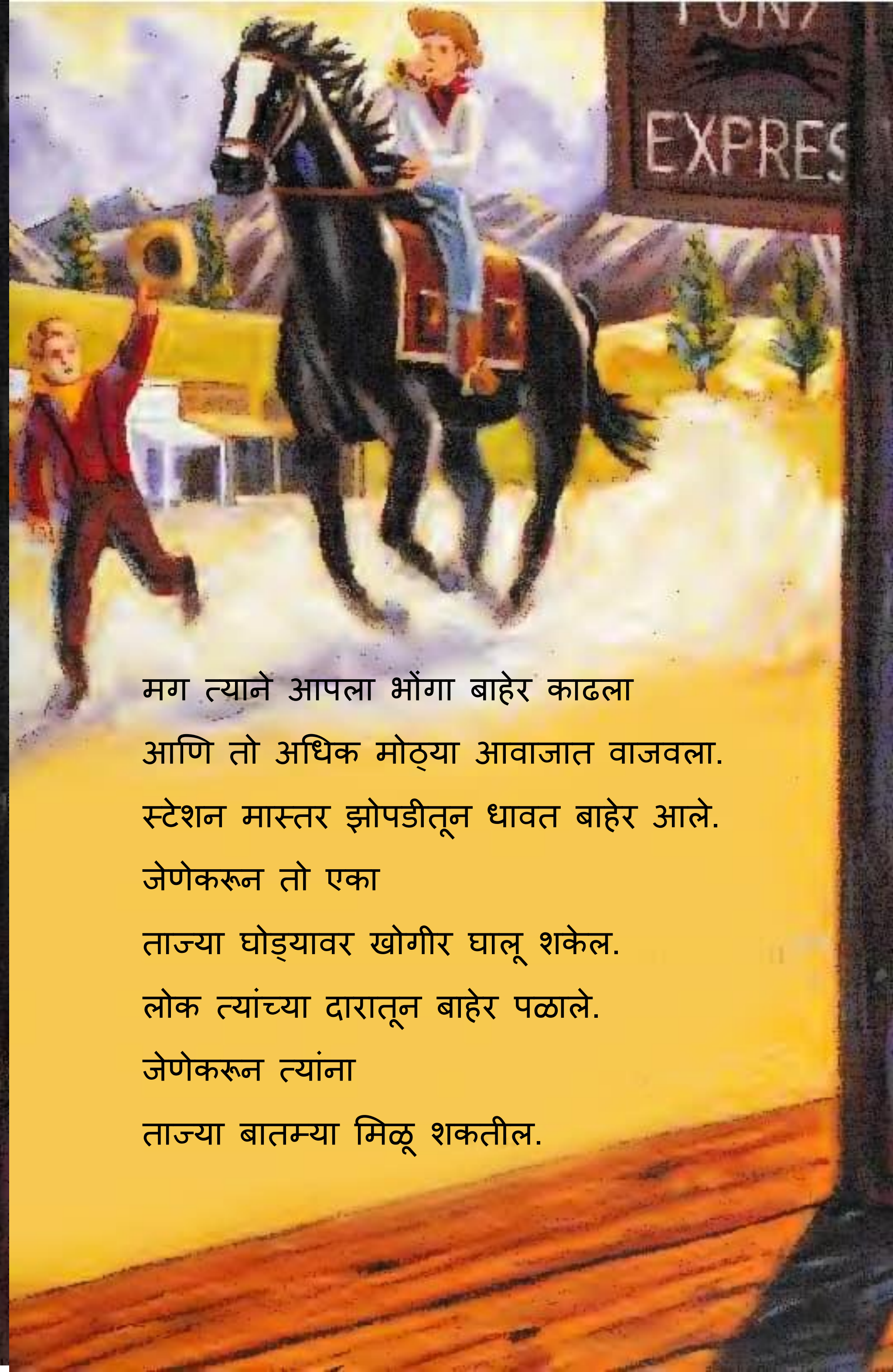
हे होतं प्लासरविल!

रस्त्यावरची शेवटची झोपडी

'पोनी एक्सप्रेस'चा एक फलक टांगलेला होता.

तो कच्च्या रस्त्यावर घोड्यावर बसला होता.

थेट शहराच्या मध्यभागी पोहोचला

मग त्याने आपला भोंगा बाहेर काढला

आणि तो अधिक मोठ्या आवाजात वाजवला.

स्टेशन मास्तर झोपडीतून धावत बाहेर आले.

जेणेकरून तो एका

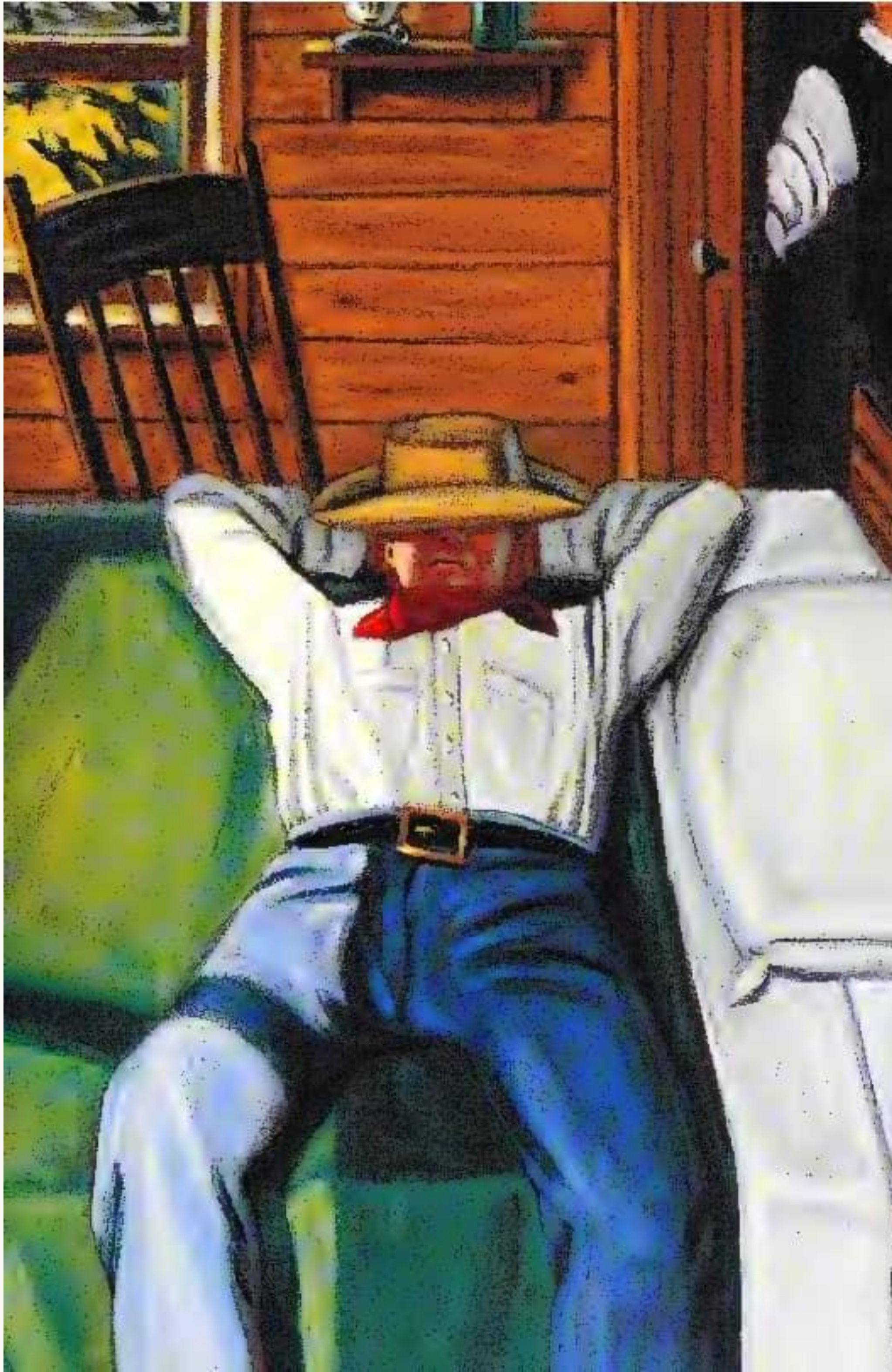
ताज्या घोड्यावर खोगीर घालू शकेल.

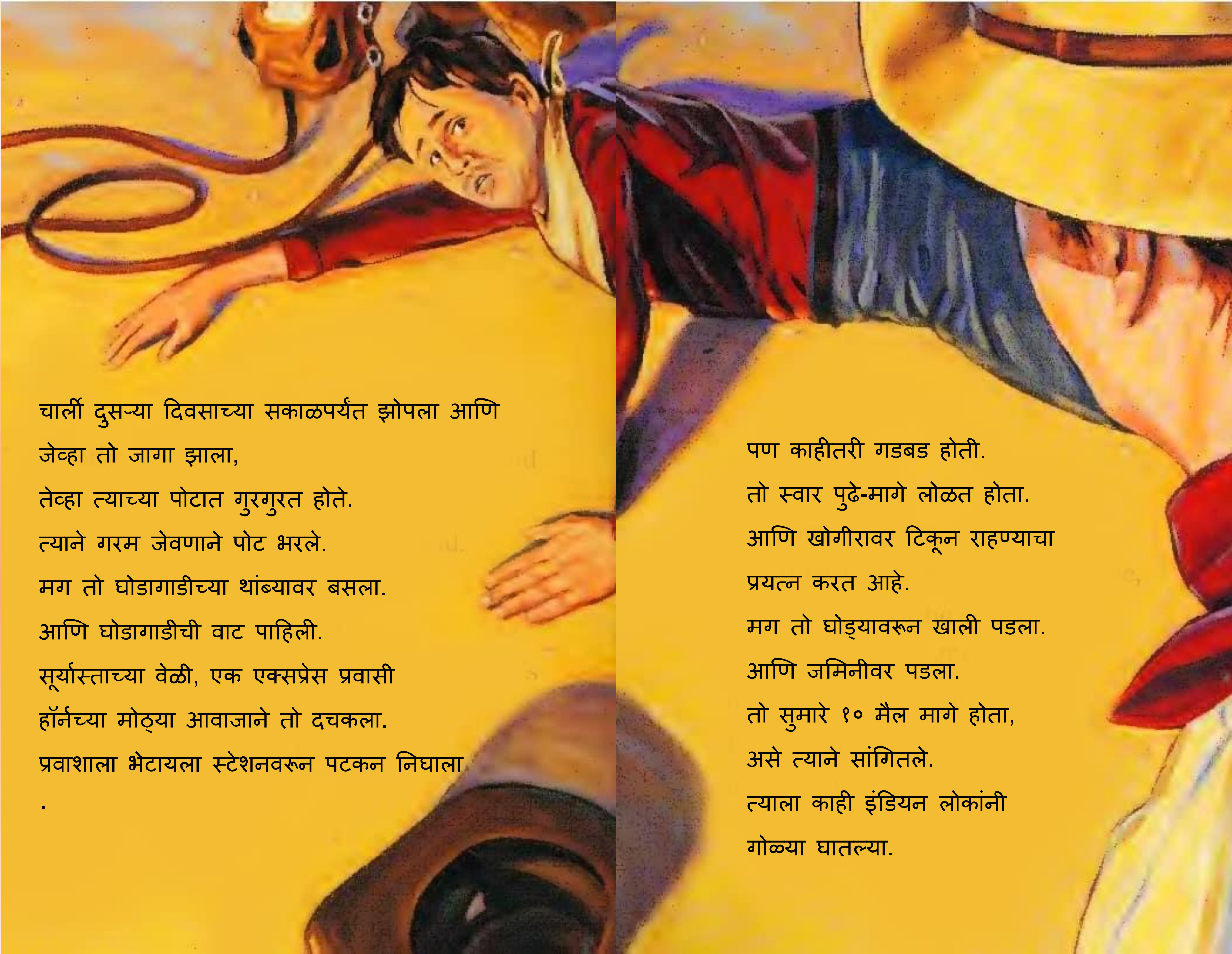
लोक त्यांच्या दारातून बाहेर पळाले.

जेणेकरून त्यांना

ताज्या बातम्या मिळू शकतील.

स्टेशन मास्तरने चार्लीच्या पत्रांची पिशवी तपासली.
प्लासरविलहून आलेली पत्रं काढून टाकली.
मग त्याने उरलेली पत्रे पिशवीत कोंबली.
आणि ते पुन्हा सील केले.
एक नवीन घोडेस्वार पिशवी घेऊन दौडत आला.
आणि तो ताज्या घोड्यावर बसून निघून गेला.
स्टेशनमास्तर चार्लीकडे वळले.
यापूर्वी त्यांनी कधीही इतका तरुण
पोनी एक्सप्रेसच्या स्वार पाहिला नव्हता.
त्यांनी चार्लीला विचारले
तो इथे घोडेस्वारी करायला कसा आला?
चार्लीने त्याला जमेल तितके समजावून सांगितले
पण तो खूप थकला होता
तो जास्त बोलू शकला नाही.
त्या माणसाने त्याला एक पलंग दाखवला.
जिथे तो झोपू शकेल.
त्याने सांगितले की दुसऱ्या रात्री त्याला एक घोडागाडी
तुला सॅक्रामेंटोला परत घेऊन जाईल.
चार्ली स्वतःशीच विचार करत होता,
की त्याऐवजी त्याने तसे केले असते तर बरे झाले असते.
तो फक्त 'पोनी एक्सप्रेस'साठीच घोडेस्वारी करू शकत होता.

चार्ली दुसऱ्या दिवसाच्या सकाळपर्यंत झोपला आणि
जेव्हा तो जागा झाला,
तेव्हा त्याच्या पोटात गुरगुरत होते.
त्याने गरम जेवणाने पोट भरले.
मग तो घोडागाडीच्या थांब्यावर बसला.
आणि घोडागाडीची वाट पाहिली.
सूर्यास्ताच्या वेळी, एक एक्सप्रेस प्रवासी
हॉर्नच्या मोठ्या आवाजाने तो दचकला.
प्रवाशाला भेटायला स्टेशनवरून पटकन निघाला
.

पण काहीतरी गडबड होती.
तो स्वार पुढे-मागे लोळत होता.
आणि खोगीरावर टिकून राहण्याचा
प्रयत्न करत आहे.
मग तो घोड्यावरून खाली पडला.
आणि जमिनीवर पडला.
तो सुमारे १० मैल मागे होता,
असे त्याने सांगितले.
त्याला काही इंडियन लोकांनी
गोळ्या घातल्या.

चार्ली त्या माणसाला ओळखत होता.

आता तो मेल पोहोचवला जाऊ शकणार नाही.

म्हणून , चार्लीने टपालाची पिशवी उचलली.

तो एका नव्या घोड्यावर स्वार झाला.

आणि त्याने घोडा सॅक्रामेंटोच्या दिशेने वळवला.

त्याला कोणीही थांबवण्याचा प्रयत्न केला नाही.

स्टेशनमास्तरला माहित होते की तो

कोणत्याही 'पोनी एक्सप्रेस' स्वाराइतकेच

घोड्यावर वेगाने स्वार होऊ शकतो.

या वेळी प्रवास अधिक सुरळीत पार पडला.

चार्लीला परत जाण्याचा मार्ग आठवला.

तो डोंगरावरील प्राणी आणि पक्ष्यांची काळजी घेत पुढे जात होता.

तो आवाज ओळखू शकत होता.

झाडांवरून आणि खडकांवरून पडणे

तो चांदण्यातील सावल्यांकडे बघत हसत राहिला.

त्याला असे वाटले की तो

तो अनेक वर्षांपासून टपाल पोहोचवण्याचे काम करत आहे.

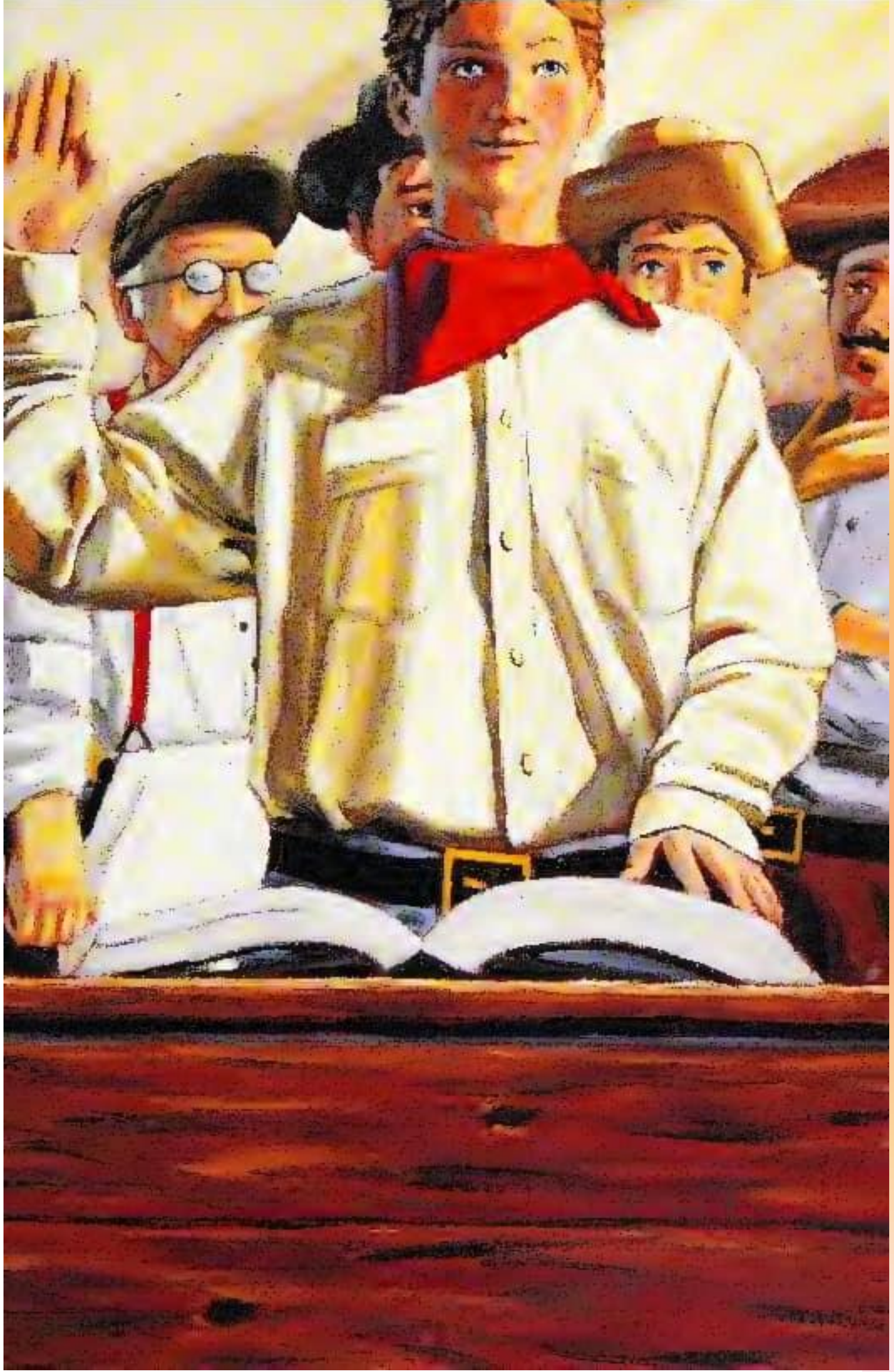

चार्ली दुसऱ्या दिवशी दुपारी
सॅक्रामेंटोला पोहोचला.
त्याने हॉर्न वाजवला.
मग त्याने टपालाची पिशवी घेतली
आणि घोड्याला स्टेशनच्या दाराशी सोडून दिले.
चार्लीला दुसरा 'पोनी एक्सप्रेस' घोडा मिळाला
हे पाहून स्टेशनमास्तरला आश्चर्य वाटले.

चार्लीला आशा होती की तो माणूस
त्याला तिथेच कामावर ठेवेल.
पण तो चार्लीला फक्त म्हणाला
ऑफिसमध्ये आराम करू शकता.
त्यानंतर त्याला घरी जावे लागेल.

दुसऱ्या दिवशी सकाळी,
काही आवाजांमुळे चार्ली जागा झाला.
स्टेशनवर उपस्थित असलेले लोक
आपापसात बोलत होते.
तो म्हणाला की चार्लीने स्वतःला सिद्ध केले आहे.
तो पोनी एक्सप्रेसने प्रवास करायला गेला.
तो पूर्णपणे सक्षम आहे.
त्याला हे काम करायचे आहे का?
चार्लीला ही नोकरी कशाहीपेक्षा जास्त हवी होती!
त्याच दिवशी चार्लीने स्टेशनवर शपथ घेतली.
चार्लीने वचन दिले की तो कधीही
तो भांडणार नाही किंवा दारू पिणार नाही.
तो शिवीगाळही करणार नाही.
आणि त्या सर्वांमध्ये सर्वात नवीन होती पोनी एक्सप्रेस.
रायडरने असेही वचन दिले की तो नेहमीच
टपाल वेळेवर पोहोचवले जाईल.

निष्कर्ष

चार्लीने आणखी पाच महिने टपाल पोहोचवण्याचे काम सुरू ठेवले. १८ ऑक्टोबर, १८६१ रोजी पहिला तार संदेश पाठवण्यात आला. तार संदेश देशभरात तारांच्या माध्यमातून प्रवास करत असत. प्रत्येक संदेश डोळ्याची पापणी लवते न लवते तोच पोहोचत असे. आठ दिवसांनंतर, पोनी एक्सप्रेस सेवा बंद करण्यात आली.

चार्लीने घोडेस्वारी करत साहसी प्रवास सुरूच ठेवला. त्याने बफेलो बिलच्या वाइल्ड वेस्ट शोसोबत जगभर प्रवास केला. त्याने टेडी रुझवेल्ट यांच्यासाठी घोड्यांना प्रशिक्षण दिले, जे पुढे अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष झाले. त्याने टेक्सास रेंजर म्हणून अमेरिकेच्या सीमांचे रक्षण केले. तरीही, पोनी एक्सप्रेस रायडर म्हणून घालवलेले दिवस

१९३१ मध्ये, ब्रॉन्को चार्लीने आपली शेवटची टपाल पोहोचवण्याची सफर केली. तोपर्यंत घोड्यांची जागा मोटारींनी घेतली होती. काही लोक विमानाने प्रवास करत असत. तरीही, चार्लीला न्यूयॉर्क शहरापासून सॅन फ्रान्सिस्कोपर्यंत घोड्यावरून प्रवास करायचा होता. तो दररोज बर्फ, पाऊस आणि वाळूच्या वादळांमधून ३० मैल प्रवास करत असे. या प्रवासाला सात महिने आणि २३ दिवस लागले. वयाच्या ८१ व्या वर्षी, चार्ली हा घोड्यावरून संपूर्ण देश ओलांडणारा एकमेव व्यक्ती ठरला.

ब्रॉन्को चार्लीला पोनी एक्सप्रेस आणि त्याच्या शेवटच्या टपाल प्रवासाच्या कथा सांगून आपल्या श्रोत्यांना रोमांचित करायला आवडत असे. त्याला चांगल्या कथा रचण्याची कला अवगत होती. कधीकधी, कथा सांगताना तो तथ्यांमध्ये किंचित बदल करत असे. १९३४ मध्ये, त्याच्या अनेक कथा एका पुस्तकात प्रकाशित झाल्या.

ब्रॉन्को चार्ली १०५ वर्षांच्या वयात मरण पावला; तो पोनी एक्सप्रेसचा सर्वाधिक काळ जगलेला स्वार होता. बऱ्याच वर्षांनंतर, त्याच्या नातीला कळले की तो पोनी एक्सप्रेसचा सर्वात तरुण स्वार कसा बनला. ती कहाणी आजही जिवंत आहे.